

PROLOGELE DE LA OHRIDA

Viețile Sfinților însoțite de
Cântări, Cugetări, Luări aminte și Predici pentru
fiecare zi a anului

Vol. II
iulie - decembrie

Traducere de Andreea Stănciulescu

Carte tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte GALACTION,
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

EDITURA EGYMENITA
2010

IULIE

1 IULIE

1. Sfinții Mucenici Cosma și Damian

Cosma și Damian erau doctori fără de arginți și făcători de minuni. Acești doi sfinți erau frați născuți la Roma. Încă din pruncie au fost botezați și crescuți în duh creștinesc. Ei primiseră cu prisosință de la Dumnezeu darul de a tămădui oamenii și dobitoacele de tot felul de boli și neputințe îndeobște prin punerea mâinilor. Pentru ostenele lor ei nu primeau nicio răsplată, ci doar le cereau bolnavilor să creadă în Hristos Domnul. Marea lor avuție pe care au primit-o drept moștenire au dat-o ca milostenie celor săraci și nevoiași. În vremea aceea, pe tronul Romei se afla Împăratul Galerius. Prigonitorii creștinilor i-au adus pe acești doi frați sfinți legați în lanțuri înaintea lui Galerius. După îndelungi cercetări, Galerius le-a poruncit să se lepede de Hristos și să jertfească idolilor. Dar Cosma și Damian nu doar că nu au voit să se supună împăratului, ci încă și pe el l-au povățuit să lepede idolii cei fără de viață și să-L cunoască pe Unul Adevăratul Dumnezeu. „Dumnezeul nostru nu este zidit, ci mai vârtos El este Ziditorul tuturor. Zeii voștri sunt născociri omenești, lucruri făcute de mâinile unor meșteșugari de rând. De nu ați avea meșteșugari care să-i făptuiască pe zeii voștri, nu ați avea cui să vă închinați.” După ce Cosma și Damian au săvârșit o minune chiar asupra împăratului, tămăduindu-l în chip minunat de o boală grea, împăratul și-a mărturisit credința în Hristos și i-a slobozit în pace pe frații cei sfinți. Cosma și Damian Îl slăveau mai departe pe Dumnezeu și dădeau tămăduire celor bolnavi, fiind ei înșiși slăviți de oamenii de pretutindeni. Pizmuindu-i pentru slava aceasta, un anume doctor, dascălul lor de mai înainte, i-a dus în munți, chipurile pentru a aduna ierburi de leac, și i-a ucis cu pietre. Ei au pătimit cu cinste pentru credința creștină în anul 284. Veșnică este pomenirea lor în Biserica cea de pe pământ, iar sufletele lor

s-au sălășluit întru Împărăția Domnului, spre a via veșnic întru bucurie și slavă.

2. Pomenirea Cuviosului Petru Patricianul

Sfântul acesta era un om de viță aleasă din Constantinopol și căpetenie de oști pe vremea Împăratului Nichifor (802-811). Într-un război cu bulgarii, Împăratul Nichifor a fost ucis, iar Petru, împreună cu cincizeci de căpetenii și boieri, a fost prins și aruncat în temniță. Dar Sfântul Ioan Teologul l-a slobozit pe Petru din temniță în chip minunat. Atunci, lepădând toată slava lumii, Petru și-a lăsat femeia și pe fiul său și a plecat în Muntele Olimp unde, tunzându-se în monahism și făcându-se ucenic al Sfântului Ioanichie cel Mare, a dus viață de nevoiță vreme de treizeci și patru de ani. După moartea femeii și a feciorului său, el s-a sălășluit în Constantinopol, unde a mai viețuit încă opt ani în post și rugăciune. Apoi a adormit întru Domnul în anul 865, în cel de al șaptezeci și șaptelea an al vieții sale.

3. Pomenirea Sfântului Mucenic Potit

Potit, un copil de treisprezece ani din Sardinia, a pățimit multe chinuri pentru Hristos de la tatăl său și de la prigonitorii de obște ai creștinilor. El a primit tăierea capului în vremea stăpânirii Împăratului Antonin, după ce mai întâi a tămăduit-o și a botezat-o pe Ansia, fiica împăratului.

CÂNTARE DE LAUDĂ la Sfântul Potit

Părintele său l-a întrebat pe tânărul Potit:

„De credința ta este adevărată,
Atunci ți-ai da viața pentru ea?”

Potit a răspuns: „Mântuitorul a făgăduit

Să-i îngrădească pe ai Săi credincioși cu astfel de putere,

Încât să poată răbda lesne pătimiri pentru El.

Întru aceasta nădăjduiesc și eu și cred cu tărie
Că voi putea răbda chinuri pentru Hristos al meu.
Tată, mare și slăvit e Dumnezeuul meu,
Minunat și puternic, viu și de viață-dătător.
El i-a ajutat tânărului David în luptă,
Dăruindu-i capul cumplitului Goliat.
El va fi cu mine în calea pătimirii,
Doar așa voi răbda întunericul și moartea cea amară.”
Când părintele său, Ghilas, a auzit răspunsul fiului său,
A simțit că se umple de beția cea mai presus de fire a înțelepciunii
Și a strigat: „Unde sunt anii mei?
Căci iată, de la un prunc am învățat adevărul!”
Atunci s-a botezat și s-a numărat cu cei credincioși,
Iar Potit s-a botezat cu sânge, ca un mucenic.

CUGETARE

Prin rugăciunile și milosteniile făcute pentru cei morți, creștinii vădesc legătura dintre lumea aceasta și lumea de dincolo. Biserica din lumea aceasta și Biserica din lumea de dincolo sunt una și aceeași, un singur trup, o singura ființă, precum rădăcina unui copac aflată sub pământ este una cu trunchiul și ramurile copacului ce stau deasupra pământului. De aici se vedește limpede că noi, cei ce alcătuim Biserica de pe pământ, putem primi ajutor de la sfinții și dreptii din Biserica cerească, după cum și păcătoșii ce au murit și se află acum în cealaltă lume pot primi ajutorul nostru, al celor de pe pământ. Spune Sfântul Atanasie că „precum vinul din butoi simte întrucâtva când via înflorește în țarină și atunci capătă și el mireasma sa, tot așa se întâmplă și cu sufletele păcătoșilor. Ele primesc oarecare ușurare din Jertfa cea Sângeroasă adusă ca milostenie pentru ei” și săvârșită spre a lor odihnă.

Sfântul Efrem Sirul dă aceeași pildă cu vinul și via și încheie astfel: „Și așa, de vreme ce ierburile au o astfel de simțire una către cealaltă, au oare nu cu mult mai vârtos simt cei despărțiți rugăciunea și jertfa ce se aduce pentru ei?”

LUARE AMINTE

Să luăm aminte la minunata preschimbare a apei în vin (Ioan 2: 1-11):

1. Cum Domnul a preschimbat apa în vin la nunta din Cana;
2. Cum și sufletul meu, de se va însoți cu Dumnezeu Cel viu, își va preschimba apa alcătuirii sale pământești în băutură duhovnicească.

PREDICĂ

Despre cum să ne bucurăm întru Hristos

Întru Care vă bucurați acum puțin, de se cuvine, necăjiți fiind întru multe feluri de ispite.
(I Petru 1:6)

Astfel grăiește Sfântul Apostol Petru, a cărui viață a fost plină de multe ispite și dese întristări. Astfel grăiește omul care și-a lăsat casa și pe ai săi și a urmat lui Hristos, omul care pentru Hristos a răbdut multe neazuri, foame și sete, omul care a fost prigonit de evrei, de romani, de prorocii cei mincinoși și de păgânii cei cruzi, omul care până în sfârșit a fost răstignit pe cruce, și toate acestea pentru Hristos Domnul. Cel care în viața aceasta a fost lovit fără cruțare de mari întristări și ispite ne povățuiește să ne bucurăm întru Hristos, ca bucuria aceasta să poată înghiți toate întristările și ispitele noastre neasemuit mai mici decât bucuria aceasta.

Dar de ce, fraților, să ne veselim în Hristos? Pentru că El ne-a descoperit și ne-a arătat adevărul celor mai mari și mai minunate nădejdi și năzuințe ale neamului omenesc.

El ni l-a descoperit pe Dumnezeu Cel viu, atotputernic, atotînțelept și atotmilostiv, Care ne-a învrednicit a ne numi fii ai Săi.

Ne-a descoperit și ne-a arătat viața cea veșnică și fără de moarte, viață ce este neasemuit mai aleasă decât viața aceasta pământească.

El ne-a descoperit împărăția cea duhovnicească, împărăția îngerilor și a dreptilor, împărăția a toată bunătatea, a luminii adevărului și a dreptății.

El ne-a descoperit și ne-a arătat țelul vieții noastre aici pe pământ

și rostul tuturor ostenețelor și suferințelor din viața aceasta trecătoare.

El ne-a descoperit noianul bucuriei cerești, dinaintea căruia toate măhnirile și ispitele noastre de acum sunt ca niște picături de noroi ce nu au puterea de-a murdări acel noian.

O, fraților, ce bucurie ne așteaptă! O, fraților, ce preț mic cere de la noi Domnul nostru pentru a ne dăruia această bucurie întru care se scaldă îngerii și de care dreptii se desfătează! Tot ce se cere de la noi este a împlini puținele și micile Sale porunci!

O, Doamne Iisuse, Izvorul cel preaminunat al bucuriei, lauda și desfătarea noastră, slava și mulțumirea, pune-Ți degetul Tău peste buzele noastre și nu îngădui vreunei picături de întunecată măhnire și ispită să ne otrăvească pe noi!

Ție se cuvine slava și mulțumirea în veci. Amin.

2 IULIE

1. Punerea Veșmântului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu în biserica din Vlaherne din Constantinopol

În vremea Împăratului Leon cel Mare (457-474), a Împărătesei Verina și a Patriarhului Ghenadie, doi bărbați cinstiți din Constantinopol, Galvie și Candid, au plecat în Țara Sfântă, ca să se închine Sfintelor Locuri. Ei s-au oprit pentru o vreme la Nazaret, în casa unei fecioare evreice care ținea ascunsă într-o cămară veșmântul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Mulți bolnavi și nevoiași primeau tămăduire de neputințele lor rugându-se și atingându-se de acest veșmânt. Galvie și Candid au adus acest sfânt odor la Constantinopol și l-au pus înaintea împăratului și a patriarhului. Aceasta a adus mare bucurie în cetatea împărătească. Veșmântul a fost așezat cu prăznuire mare în biserica din Vlaherne. (Biserica aceasta fusese zidită de Împăratul Marcian și Împărăteasa Pulheria pe țărmul unui port și a fost numită astfel după o căpetenie a sciților, Vlahern, care fusese ucis în locul acela.) Această prăznuire a fost rânduită întru pomenirea așezării veșmântului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu în biserica din Vlaherne.

2. Pomenirea Sfântului Iuvenalie, Patriarhul Ierusalimului

Iuvenalie a trăit în zilele marilor luminători ai Bisericii Ortodoxe: Eftimie, Teodosie, Gherasim, Simeon Stâlpnicul și alții. El a fost de față la două Sinoade Ecumenice: al treilea Sinod Ecumenic de la Efes din anul 431 și al patrulea Sinod Ecumenic de la Calcedon din anul 451. El a luptat cu mare putere și râvnă împotriva hulitoarelor erezii: la Efes împotriva ereziei lui Nestorie care o numea pe Născătoarea de Dumnezeu Maica lui Hristos și nu Maica lui Dumnezeu, mărturisind numai firea omenească a lui Hristos; iar la Calcedon împotriva lui Eutihie și Dioscor, care învățau că în Hristos este numai o singură fire, cea dumnezeiască, iar nu și o fire omenească. După biruința Ortodoxiei la aceste două sinoade, Iuvenalie s-a întors în scaunul său din Ierusalim. Dar chiar dacă ereziile fuseseră osândite, ereticii nu erau încă înlăturați. Prin uneltirile și silniciile unui anume Teodosie, un prieten de-al lui Dioscor, Iuvenalie a fost izgonit din scaunul patriarhal, iar în locul său a fost pus acest Teodosie. La început el a fost sprijinit de Împărăteasa Evdochia, văduva Împăratului Teodosie cel Tânăr, care se afla pe atunci în Ierusalim. Însă Evdochia cea șovăielnică și plină de neastâmpăr a mers să-l vadă pe Sfântul Simeon Stâlpnicul, ca să-l întrebe unde se află adevărul. Sfântul lui Dumnezeu a muștrat toate învățăturile cele rătăcite și a povățuit-o pe împărăteasă să țină învățăturile ortodoxiei cele statornicite la sfintele soboare. Împărăteasa i-a dat ascultare, s-a pocăit de faptele ei de mai înainte și l-a dat pe față pe mincinosul Patriarh Teodosie. Atunci Împăratul Marcian și Împărăteasa Pulheria, ce cârmuiau pe atunci la Constantinopol, au trimis o scrisoare comandantului Atanasie, Eparhul Ierusalimului, poruncindu-i să-l izgonească pe Teodosie de pe scaunul patriarhal, iar în locul lui să îl așeze pe Iuvenalie, ceea ce comandantul a împlinit pe dată. Iuvenalie a păstorit Biserica din Ierusalim vreme de treizeci și opt de ani. În anul 458, ajuns la adânci bătrâneți, el s-a săvârșit întru Domnul, spre a primi de la El răsplata grelelor pătimiri și scârbe răbdate pentru adevăr. În vremea păstoririi Sfântului Iuvenalie s-a rânduit ca praznicul Nașterii lui Hristos să se facă în ziua de 25 decembrie.

3. Pomenirea Sfântului Fotie, Mitropolitul Moscovei

Fotie era grec după naștere. El a păstorit cu înțelepciune Biserica rusească vreme de douăzeci de ani și s-a săvârșit în anul 1430. Cu o săptămână înainte de moarte, i s-a arătat un înger al lui Dumnezeu, vestindu-i ceasul plecării sale din lumea aceasta.

CÂNTARE DE LAUDĂ la Sfânta Născătoare de Dumnezeu

Cădem înaintea Preacuratei Fecioare
Și printr-însa cerem mila lui Dumnezeu.
Ea strălucește în veșnică slavă
Și lui Hristos Domnul se roagă pentru noi.
Rugăciunile ei sunt pline de putere,
Scumpă e rugăciunea Maicii înaintea Fiului său!
Ea pe toți cei zidiți de Fiul său îi iubește.
Rugăciunile ei ard ca o făclie prealuminată,
În tot locul poartă grijă de nevoile noastre:
Oriunde ne otrăvește întristarea, ea de față este să ne dea mângâ-

iere.

Numele ei este desfătarea celor bolnavi
Și bici împotriva diavolilor.
Chemând în ajutor Crucea lui Hristos și numele Născătoarei de
Dumnezeu,
Primim îmbărbătare și puteri înnoite.
Să cădem înaintea Preacuratei Fecioare
Și printr-însa să cerem mila lui Dumnezeu.

CUGETARE

Orice înfăptuire cu care se laudă omul, socotind-o născocirea minții lui, se vedește a fi o lucrare a purtării de grijă celei dumnezeiești. Orice înfăptuire născocită de om are un îndoit rost: unul trupesc și altul

Respectiv, duhovnicesc. Chiar și ceasul, o minunată meșteșugire, nu a fost născocit numai pentru a ne vesti curgerea zilelor și a nopților, ci și pentru a ne aduce aminte de moarte; acesta este rostul său duhovnicesc. Când brațul cel mic își împlinește rotirea secundelor și a minutelor, atunci brațul cel mare ajunge la ora rânduită și atunci ceasul începe să bată. Tot așa va bate și ceasul vieții noastre, numărând zilele, lunile și anii noștri. Pentru aceea și Sfântul Tihon din Zadonsk îi povățuiește pe toți creștinii să ia aminte:

1. Cum se scurge neîncetat vremea vieții noastre;
2. Cum este cu neputință a întoarce vremea ce a trecut;
3. Cum nici cele trecute, nici cele viitoare nu stau în puterea noastră, ci numai vremea de față;
4. Cum nu cunoaștem sfârșitul vieții noastre;
5. Cum trebuie să fim gata de moarte în toată ziua, în tot ceasul și în fiecare clipă;
6. Cum, pentru aceasta, trebuie să petrecem pururi în starea de pocăință;
7. Cum s-ar cuveni ca în tot ceasul să petrecem în pocăință și în cugete duhovnicești, ca și cum ne-am afla în ceasul morții noastre.

LUARE AMINTE

Să luăm aminte la rugul cel nears de pe Muntele Horeb (Ieșire 3):

1. Cum rugul era cu totul cuprins de văpaie, dar nu se mistuia;
2. Cum și Preasfânta Fecioară, purtând pe Domnul în pânțe, ardea de focul cel dumnezeiesc, dar nu se mistuia;
3. Cum darul focului celui dumnezeiesc întinerește, tămăduiește și luminează și sufletul meu cel păcătos.

PREDICĂ Despre lămurirea credinței noastre

*Ca lămurirea credinței voastre cea cu mult mai scumpă decât aurul
cel pieritor și prin foc lămurit, să se afle spre laudă și cinste
și slavă întru arătarea lui Iisus Hristos.
(I Petru 1:7)*

Fraților, credința noastră este cercată cu mult mai vârtos decât este o trestie bătută de vânturi. Cercările sunt ca vânturile: credința cea slabă va fi smulsă din rădăcini, în vreme ce credința tare va fi întărită încă și mai mult. Tot astfel, cercările sunt ca focul în care paiele ard, iar aurul se curățește.

Asemenea și cugetările și închipuirile omenești lămuresc ca într-un foc credința noastră. Adesea ele sunt ca niște vânturi năpraznice și cumplite, însă le putem birui dacă voim să rămânem lipiți de graiurile lui Dumnezeu și dacă, stând împotriva acestor cugete, suntem în stare să propășim cum se cuvine învățăturile credinței lui Hristos

Credința noastră mai este lămurită încă de frică și rușine: frica de prigonitorii credinței și rușinarea de oamenii care nesocotesc cu trufie credința. Și acestea sunt vânturi puternice, pe care trebuie să le înfruntăm de voim să rămânem în viață. Și cum le vom înfrunta? Prin frica de Dumnezeu, care ar trebui să fie totdeauna mai mare în sufletele noastre decât frica de oameni. Prin rușinarea de apostolii, sfinții și mucenicii care nu s-au rușinat de credința lor înaintea împăraților, căpeteniilor și cărturarilor acestei lumi.

Credința noastră este lămurită încă și prin suferințe și nevoi. Acesta este focul în care credința noastră fie arde ca iarba, fie este lămurită ca aurul cel curat. Credința noastră va putea înfrunta aceste ispite numai dacă ne vom aduce aminte de Hristos Cel Ce S-a răstignit pe cruce pentru noi și de mulțimea nenumărată de mucenici care prin credință au biruit toate, ieșind din foc precum aurul cel curat și strălucind necontenit, de veacuri, înaintea îngerilor și oamenilor.

Credința noastră mai este lămurită și prin moarte, moartea rudeniilor și a prietenilor noștri și îndeobște moartea oamenilor. Acesta este focul cel cumplit în care s-a mistuit credința multor oameni. Oare